NEDERLANDSE
VERENIGING
VOOR RECHTSPRAAK

De Minister van Financiën
Ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
6 oktober 2016

Uw kenmerk
-

Contactpersoon

Onderwerp
Advies over het Conceptwetsvoorstel Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn

Geachte heer Dijsselbloem,

Bij mail van 4 juli 2016 heeft u de NVvR, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, om advies gevraagd over het Concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en enige andere wetten in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, L 141), alsmede in verband met de uitvoering van Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermaking te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141) (Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn).

Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking conceptwetsvoorstel

Het wetsvoorstel strekt, blijkens de memorie van toelichting, tot implementatie van Richtlijn (EU) nr. 2015/849/EC van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU L 141/73; hierna: de richtlijn). Voorts houdt het

onderhavige wetsvoorstel verband met de Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006 (PbEU 2015, L 141; hierna: de verordening).
De richtlijn dient, zo blijkt uit de memorie van toelichting, op 26 juni 2017 in nationale wet- en regelgeving geïmplementeerd te zijn. Dit is ook de datum waarop de verordening van toepassing wordt.
Gelet op het feit dat het gebruik van de financiële sector voor het witwassen van uit criminele activiteiten verkregen opbrengsten en het aanwenden van geld voor terroristische doeleinden de integriteit, stabiliteit en reputatie van de financiële sector kan schaden en een gevaar kan betekenen voor de ontwikkeling van deze sector en de interne markt en daarbij de ernstige bedreiging van witwassen en terrorisme voor de samenleving, beoogt de richtlijn door middel van het voorschrijven van preventieve maatregelen het witwassen van uit criminaliteit verkregen geld en het aanwenden van gelden of voorwerpen voor terroristische doeleinden, een en ander met gebruikmaking van het financieel stelsel, aan te pakken.

Advies
Het conceptwetsvoorstel geeft de NVvR aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Cliëntenonderzoek
In het voorgestelde artikel 3 van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: Wwft) wordt het cliëntenonderzoek geregeld, waarbij in het artikel is opgesomd wat met het onderzoek dient te worden vastgesteld.
In het tiende lid van het artikel wordt bepaald dat de instelling bij het bepalen van de risicogevoeligheid rekening houdt met de bij of krachtens AMvB bepaalde risicovariabelen.
De NVvR is van mening dat, met het oog op het belang van een zorgvuldige belangenafweging, sprake dient te zijn van een regeling *bij* AMvB, omdat dit daarvoor meer waarborgen bevat dan een regeling *krachtens* AMvB. Dit ware aan te passen in het wetsvoorstel.
De NVvR verwacht overigens dat het lang niet in alle gevallen eenvoudig zal zijn om de in artikel 3 genoemde punten vast te stellen. Dat geldt overigens ook voor identificatie van de "uiteindelijk belanghebbende"(UBO's): veel grote strafzaken draaien mede hierom.
Het uitgangspunt van de wet, dat de verantwoordelijkheid ligt bij de instellingen, wordt onderschreven. Vanuit de betrokken ministeries en toezichthouders zal echter adequate informatie beschikbaar moeten komen voor de instellingen/personen. De reikwijdte van het wetsvoorstel omvat (ook) kleinere bedrijven en andere instellingen waarvan hoogst twijfelachtig is of zij reëel in staat zullen zijn hun taak adequaat uit te voeren. Het verdient aanbeveling in de memorie van toelichting de taak van de toezichthouders op dit punt te verduidelijken.

Sanctieregime
Ter zake van de verruiming van het sanctieregime, met een aanzienlijke verhoging van de maximale boetes, is de NVvR van mening dat het onderbrengen van dergelijke aanzienlijke sancties in de bestuursrechtelijke kolom minder gewenst is. Verwezen zij naar het advies van de Raad van State van 13 juli 2015 (W03.15.0138/II). Weliswaar wordt de hoogte van een opgelegde bestuurlijke boete door de bestuursrechter vol beoordeeld, maar de regeling van

toezicht en onderzoek in de Awb is (veel) te summier om in de fase voorafgaand aan de procedure bij de rechter de rechten van de verdachte voldoende te waarborgen.

Openbaarmaking van sancties
Evenals in de recent gewijzigde Wft wordt openbaarmaking van sancties in beginsel verplicht gesteld. Als de bestuursrechter een besluit vernietigt of herroept, volgt uit het voorgestelde artikel 32h, vijfde lid, Wwft dat de toezichthouder ook de vernietiging dan wel herroeping openbaar dient te maken. In het zesde lid van dat artikel is echter bepaald dat een openbaar gemaakt besluit gedurende vijf jaar beschikbaar blijft. Er is geen voorziening getroffen voor de situatie waarin een besluit eerst openbaar is gemaakt (al dan niet na afwijzing van een verzoek om voorlopige voorziening) en nadien is vernietigd of herroepen. De NVvR adviseert de minister het wetsvoorstel op dit punt aan te vullen.

Politiek prominente personen
Uit de memorie van toelichting valt op te maken dat door middel van een AMvB criteria worden vastgesteld waaruit een instelling kan afleiden of men te maken heeft met een politiek prominent persoon (hierna: PEP) of een (nauw) aan een PEP gelieerd persoon. Uit de toelichting op het wetsvoorstel blijkt niet om hoeveel functies en daarmee om hoeveel personen het zou kunnen gaan en hoe deze personen of functionarissen bekend moeten worden. Komen er namenlijsten, of worden bepaalde (overheids)functies benoemd? De NVvR verwacht dat de vaststelling van de personen die als PEP betiteld kunnen worden, niet eenvoudig is, ook niet voor de instellingen. Daarnaast is de vraag hoe dient te worden omgegaan met personen/functionarissen uit landen waarin de werkelijke macht niet ligt bij de personen/functionarissen die in titel/formeel wel die bevoegdheden hebben. De NVvR is van mening dat van de kaders zal afhangen of de voorgestelde regeling op dit punt uitvoerbaar is voor de instellingen en/of de toezichthouders. De NVvR adviseert hieraan aandacht te besteden in de memorie van toelichting.

Sluiten van de deuren
Ter zake van regeling ter zake van het sluiten van de deuren bij het onderzoek in het voorgestelde artikel 32k Wwft is de NVvR van mening dat deze regeling uitdrukkelijk ook in hoger beroep dient te gelden. Het wetsvoorstel ware op dit punt aan te passen.

Deze brief is tevens gezonden aan de Minister van Veiligheid en Justitie.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

A.V. van den Berg
voorzitter a.i.